

Op 21 september 2018 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van mevrouw Yara Hummels van de fractie PvdA gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van mevrouw Yara Hummels (PvdA), mede namens de fracties BBE, D66, SP, CDA, CU, DENK, VVD, DPE, PVV en Groep Versteeg inzake uitkomsten van het onderzoek van de GGD Twente naar de relationele en seksuele gezondheid onder jongeren.

Net als vele anderen heeft de gemeenteraad van Enschede de artikelen kunnen lezen over de uitkomsten van het onderzoek van de GGD Twente naar de relationele en seksuele gezondheid onder jongeren. 1100 Jongeren in Twente zijn bevraagd en gelukkig overheersen de positieve ervaringen die jongeren hebben met seks. Na een rectificatie van woensdag 20-09 op de eerder gepresenteerde cijfers, blijven helaas alarmerend hoge percentages negatieve ervaringen over: 'van de meisjes onder de 25 jaar heeft 45% wel eens een ongewenste seksuele ervaring gehad, bij jongens is dat 16%'.

Ongewenste seksuele ervaringen kunnen het leven van meisjes en jongens ontwrichten, soms voor een leven lang. We moeten proberen te voorkomen dat jongeren dit soort ervaringen opdoen. Hier zijn door de sector (zowel nationaal als internationaal) diverse cursussen en trainingen voor ontwikkeld. Namens PvdA, BBE, D66, SP, CDA, CU, Denk, VVD, DPE, PVV en Groep Versteeg stellen wij daarom de volgende vragen aan het college.

Vraag 1:

Welke mogelijkheden ziet het college om het aantal ongewenste seksuele ervaringen te verminderen?

Antwoord:

Kinderen en jongeren kunnen doormiddel van relationele en seksuele vorming ondersteund worden bij een veilige en gezonde seksuele ontwikkeling. Op deze wijze kunnen ze leren om seksueel verantwoorde keuzes te maken, rekening houdend met eigen wensen en grenzen en de wensen en grenzen van een ander. Vanuit haar preventieve taken op het gebied van seksuele gezondheid zet de GGD Twente hier op in door:

- Bespreekbaar maken

GGD Twente motiveert zowel het basis- als voortgezet onderwijs, jeugdzorg en jongerenwerk om seksualiteit bespreekbaar te maken. GGD Twente zet in op het trainen van professionals die met jongeren werken, om de drempel om over relaties en seksualiteit te praten te verlagen en signalering en doorverwijzing te optimaliseren. Zo worden bijvoorbeeld 'vlaggensysteem-trainingen' gegeven die gaan over het adequaat beoordelen, bespreekbaar maken van en reageren op seksueel grensoverschrijdend gedrag.

- Inzetten doorlopende lesmethoden

Relationele en seksuele vorming is niet iets dat bewerkstelligd wordt in één les seksuele voorlichting. Leerlingen moeten naast kennis, ook vaardigheden (o.a. wensen en grenzen kunnen aangeven en herkennen) vergaren. Samen met GGD Twente streven we dan ook naar een doorlopende leerlijn in het onderwijs. Dit wil zeggen dat het thema ieder leerjaar (meermalen) wordt besproken, vaak aan de hand van een 'evidence-based' lesmethode. De GGD adviseert over lesmethoden en traint docenten in het geven van deze lessen (zie bijlage voor trainingen).

- Advies over inbedding en beleid

GGD Twente adviseert over borging, inbedding in beleid en het betrekken van ouders/verzorgers bij het thema relationele en seksuele ontwikkeling.

- Contactmomenten op school

Jongeren kunnen tijdens de contactmomenten (en natuurlijk ook op andere momenten) altijd bij de jeugdarts of verpleegkundige terecht met vragen. Daarnaast zijn er ook online platforms (www.jouwggd.nl en www.sense.info) waar jongeren anoniem terecht kunnen met vragen.

Het onderwijs zelf bepaalt uiteindelijk hoeveel tijd/aandacht er binnen het onderwijsprogramma is voor voorlichting op dit thema. Voor veel scholen is het een van de vele thema's die aandacht vragen. De rol van de gemeente/GGD is hierin stimulerend maar niet bepalend.

Vraag 2:

Is het college bereid samen met de regio nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden om cursussen en trainingen te geven onder jongeren, die kunnen bijdragen in het voorkomen van dit soort gedrag? Zo niet, kan het college uitleggen waarom niet?

Antwoord:

Zie ook de toelichting bij punt 3.

Vraag 3:

Is het college bereid samen met de regio te kijken naar vernieuwend lesmaterialen die gaan over 'consent' en 'instemming', in plaats van wat alleen de potentiële slachtoffers kunnen doen om deze ervaringen te voorkomen? Zo niet, kan het college uitleggen waarom niet?

Antwoord:

Er zijn al een heel aantal theoretisch goed onderbouwde lesmethoden ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn 'Kriebels in je buik' (basisonderwijs), 'Lang Leve de Liefde' (voortgezet onderwijs) en 'Je lijf je lief' (praktijkonderwijs). Deze hebben allen veel aandacht voor het aangeven van eigen wensen en grenzen, wensen en grenzen herkennen bij de ander, respect en groepsdruk. Het zijn recent ontwikkelde methoden. Om te bepalen of er nieuwe materialen ontwikkeld moeten worden zal eerst goed moeten worden onderzocht aan welke thema's en invalshoeken behoefte is en of deze al dan niet in huidige lesmaterialen zijn opgenomen. Daarnaast is het een keuze van het onderwijs zelf om meer of minder aandacht aan dit onderwerp te besteden.

Vraag 4:

Is het college bereid samen met instanties die veel met kwetsbare jongeren te maken hebben, extra inspanning te doen om bij te dragen aan het bewustzijn en stimuleren van wenselijk gedrag? Zo niet, kan het college uitleggen waarom niet?

Antwoord:

Wij vinden het zeker belangrijk dat instanties die met kwetsbare jongeren te maken hebben aandacht besteden aan relaties, seksualiteit en weerbaarheid. Voor bijvoorbeeld jeugdzorginstellingen geldt een kwaliteitskader 'voorkomen seksueel misbruik in de jeugdzorg' waarmee deze sector structurele kaders heeft vastgelegd voor de organisaties, jeugdigen en pleegzorg. Via de GGD zetten we ook in op preventie. Zo bieden zij trainingen en advisering aan professionals die met kwetsbare jongeren werken. Ook maken zij gebruik van het aanbod van bijvoorbeeld het kenniscentrum voor seksualiteit 'Rutgers', die mooie preventieprogramma's over seksualiteit, relaties en weerbaarheid heeft ontwikkeld voor kwetsbare jongens en meisjes (in jeugdzorg, onderwijs en jongerenwerk). Ook bureau 'Halt' geeft voorlichtingslessen binnen het onderwijs over online veiligheid, waarin o.a. sexting aan de orde komt.

Vraag 5:

Uit het GGD onderzoek blijkt tevens dat jongeren de seksuele voorlichting op school met het cijfer 5.8 beoordelen. Wij vinden dit niet acceptabel en vinden dat dit cijfer omhoog moet. Is het college bereid samen met de regio en scholen te kijken waarom de waardering zo laag is en hoe de voorlichting op scholen verbeterd kan worden? Zo niet, kan het college uitleggen waarom niet?

Antwoord:

Het is lastig om op basis van de huidige rapportage conclusies te trekken. Het genoemde cijfer is een gemiddelde op Twents niveau. Bovendien blijkt uit de rapportage dat er geen school uit Enschede heeft deelgenomen. Om dit cijfer te duiden zou nader onderzocht moeten worden hoe de seksuele voorlichting op scholen in Enschede wordt vormgegeven en gewaardeerd. Ook voor de situatie in Twente geldt dat nader onderzocht zou moeten worden wat de achterliggende oorzaken zijn. Immers, de mate van en vorm waarin op de diverse scholen aandacht besteed wordt aan dit thema varieert nogal. Er zijn scholen die structureel aandacht besteden aan het thema, maar er zijn ook scholen waar het thema weinig of geen prioriteit heeft. Wij horen vaak dat 'de veelheid aan thema's waar scholen iets mee moeten' reden is om relationele en seksuele vorming minder of geen prioriteit te geven. Weerbaarheid, relationele en seksuele vorming begint al op jonge leeftijd en hiervoor zou al vanaf de basisschool aandacht moeten zijn om kinderen en jongeren te ondersteunen in een veilige en gezonde seksuele ontwikkeling. De misvatting is nog regelmatig dat het praten over seks, jongeren stimuleert om eerder seks te hebben. Maar met een goede relationele en seksuele ontwikkeling kunnen jongeren juist veel bewustere (en daarmee gezonde/veilige) keuzes maken.

Vraag 6:

Kan het college aangeven of ze daarvoor iets nodig hebben van de raad?

Antwoord:

Zoals ook al eerder genoemd is het ook voor de GGD soms lastig om scholen te motiveren en activeren om doorlopend aandacht te besteden aan relationele en seksuele vorming. Veel vragen die de GGD krijgt komen voort uit incidenten, terwijl je deze juist voor wilt zijn. Samen zetten we in op bewustwording en activering van scholen en daarmee aan het seksueel gezonder maken van de Twentse jeugd. Vanuit het college zullen we daartoe het structurele overleg dat we hebben met de schoolbesturen benutten, zodat we dit onderwerp kunnen agenderen en (hernieuwde) aandacht hiervoor vragen.

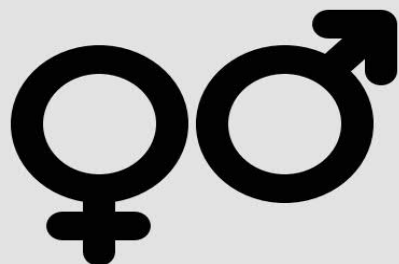
Enschede, 16 oktober 2018

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

dr. G.O. van Veldhuizen

Trainingen

Kriebels in je buik

voor professionals in het basisonderwijs

Een digitale lesmethode waarin onderwerpen als verschillen tussen een jongens en meisjes, gebruik van media en voorbereiding op de puberteit aan bod komen. In de training maken docenten kennis met de lesmethode en wordt het lesgeven over deze soms intieme onderwerpen behandeld.

L.O.V.E. Online

voor professionals in het voortgezet onderwijs

Aanvullende lesmodule van de methode Lang Leve de Liefde. Twee lessen waarbij het online verspreiden van seksuele beelden en het aangaan van online contacten centraal staan. In de training maken docenten kennis met de lesmethode en wordt het lesgeven over deze soms intieme onderwerpen behandeld.

Lang leve de liefde

voor professionals in het voortgezet onderwijs

Een lesmethode waarbij in 6 lessen de belangrijkste thema's over relaties en seksualiteit worden besproken. Er zijn extra modules over seksuele diversiteit en sexting. Lang Leve de Liefde is er in verschillende edities waardoor het op elk niveau en elke leeftijd te gebruiken is. In de training maken docenten kennis met de lesmethode en wordt het lesgeven over deze soms intieme onderwerpen behandeld.

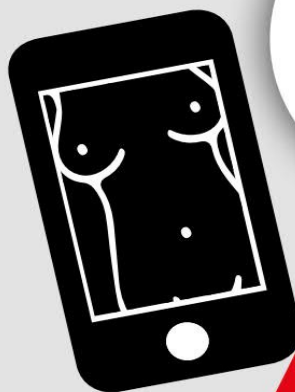

Je lijf, je lief

voor professionals in het praktijkonderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs lopen meer risico dan andere jongen om slachtoffer of dader te worden van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De lesmethode behandelt thema's als rolverdeling, grenzen, respect en groepsdruk. In de training maken docenten kennis met de lesmethode en wordt het lesgeven over deze soms intieme onderwerpen behandeld.

Jongeren weerbaar maken

Gespreksvaardigheden

voor professionals die met jongeren werken

Hoe ga je met een jongere of een klas leerlingen in gesprek over relaties en seksualiteit? Een training over gesprekstechnieken en in te zetten werkvormen.

Vlaggensysteem methodiek

voor professionals die met jongeren werken

Het vlaggensysteem is een methodiek om seksueel (grensoverschrijdend) gedrag adequaat te beoordelen, bespreekbaar te maken met professionals en kinderen/jongeren en geeft handvatten voor een adequate pedagogische reactie.

Bijlage: overzicht trainingen